ТРАНСПАРЕНТНОСТ СРБИЈА

Република Србија

Министарство привреде

Адријана Месаровић

министарка

Александар Бањац, помоћник министра

Сектор за контролу и надзор у области јавних предузећа

Београд, Кнеза Милоша 20

Поштована/и,

Као што вам је вероватно познато, Транспарентност Србија од 2012. године, односно од усвајања првог Закона о јавним предузећима који је предвидео професионализацију и отклањање партијског утицаја у управљању, прати стање у јавним предузећима[1]. То смо наставили да чинимо и након што су планским документима, кроз измене закона и на основу њих донетих аката, јавна предузећа на републичком нивоу променила организациони облик[2].



Једна од области која је била предмет анализе у свим досадашњим истраживањима јесте **транспарентност**[3]. Посматрали смо колико се поштују одредбе које уређују транспарентност, односно јавност рада, а која су прописана у Закону о јавним предузећима, Закону о управљању привредним друштвима која су у власништву Републике Србије и другим прописима (нпр. Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја, Закон о јавним набавкама).

Имајући у виду да смо у процесу израде тих прописа редовно указивали на недостатке законских решења, Транспарентност Србија је у оквиру овогодишњег истраживања разматрала остварени ниво транспарентности у раду предузећа у државном власништву и у погледу појединих информација за које не постоји законска обавеза објављивања. У том смислу смо нарочиту пажњу посветили информацијама и документима која су од значаја за грађане или од значаја за спречавање корупције, а која смо тражили и у ретким случајевима проналазили на званичним интернет презентацијама предузећа.

Подсећамо вас да смо у више наврата Министарству привреде указивали на директно кршење законских обавеза, посебно на локалном нивоу, и предлагали Министарству да спроведе активности из своје надлежности како би се законске одредбе поштовале, а одговорни за њихово дугогодишње кршење санкционисали[4].

---

1 https://www.transparentnost.org.rs/images/stories/inicijativeianalize/Efekti%20novog%20Zakona%20o%20javnim%20preduzecima-politizacija%20ili%20profesionalizacija,%20oktobar%202014.pdf

2 https://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/SS_Preduzeca_u_drzavnom_vlasnistvu.pdf

3 https://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/fina_report_ENG.pdf

4 Допис смо Вам упутили 9. новембра 2026 на мејл kabinet@privred.gov.rs

Палмотићева 31, 11103 Београд
011 303 38 27
ts@transparentnost.org.rs
www.transparentnost.org.rs
transparencyser
Transparentnost.Srbija

Транспарентност Србија је пуноправни члан глобалне мреже Transparency International и њен акредитовани представник у Републици Србији

У актуелном истраживању, чији ће налази бити представљени у првој половини децембра 2026. године, пратили смо, између осталог, **да ли је транспарентност унапређена након трансформације већине јавних предузећа у акционарска друштва и друштва са ограниченом одговорношћу**.

Прелиминарни резултати су поражавајући, а коначне ћемо доставити у посебном допису, при чему ћемо указати на документа која се не могу наћи на сајтовима предузећа, иако је њихово објављивање обавеза по једном или другом закону, у зависности од правне форме (поједина ЈП, као што Вам је добро познато, нису трансформисана).

Овим путем Вас поново **позивамо, да у складу са Вашим надлежностима која у вези са овим питањима несумњиво постоје**, **обезбедите** да се на сајтовима предузећа у државном власништву објављују документи и информације у складу са законским одредбама.

Позивамо Вас, такође, да одете корак даље, тако што ћете обезбедити да **сви подаци или део података Информационог портала Министарства привреде бити доступни јавности.**

Такође, на основу досадашњег искуства, сматрамо да је **потребно проширити обим информација и докумената чије објављивање је обавезно**.

Подсећамо да члан 71. став 2. Закона о јавним предузећима прописује да „Влада може утврдити и друге елементе пословања јавног предузећа који ће се објављивати, а који су од нарочитог значаја за јавност“, док члан 31. ст. 2. Закона о управљању привредним друштвима која су у власништву Републике Србије прописује да „Министарство може утврдити и друге елементе пословања друштва капитала који ће се објављивати и размотрити предлоге за објављивање информација који су од нарочитог значаја за јавност“.



Имајући у виду наведено, позивамо вас да:

1. Министарство, на основу одредаба члана 43. Закона о управљању привредним друштвима која су у власништву Републике Србије и на основу члана 77. Закона о јавним предузећима, **без одлагања спроведе поступак надзора** над предузећима у власништву Републике Србије, односно јавним предузећима, и да им **наложи да објаве документе и информације** које тренутно нису објављене, насупрот законским обавезама.

2. Министарство **без одлагања учини доступним податке из Информационог портала**, односно свих података из тог портала чије објављивање не би било супротно забранама које проистичу из другог прописа.

3. Министарство **утврди** (за трансформисана предузећа), односно да предложи Влади Србије да утврди (за јавна предузећа), чији су оснивачи Република Србија, аутономна покрајина или локалне самоуправе) **обавезу објављивања следећих докумената**:

   i. Правилник који уређује узбуњивање, односно водич за узбуњиваче

   ii. Закључене уговоре за рекламирање, консултантске услуге и маркетинг

   iii. Закључене уговоре који се односе на правне услуге

   iv. Одлуке/решења о именовању органа управљања (директор, вршилац дужности директора, чланови скупштине, чланови надзорног одбора)

Палмотићева 31, 11103 Београд
011 303 38 27
ts@transparentnost.org.rs
www.transparentnost.org.rs
transparencyser
Transparentnost.Srbija
Транспарентност Србија је пуноправни члан глобалне мреже Transparency International и њен акредитовани представник у Републици Србији

ТРАНСПАРЕНТНОСТ СРБИЈА

ТС сматра такође да би **све одлуке о именовању органа управљања, ради веће транспарентности, требало објављивати у Службеног гласнику Републике Србије**, односно у службеним гласилима АПВ и локалних самоуправа. До одговарајуће измене Закона, овај циљ се може постићи тако што би Министарство, у оквиру својих надлежности, указало предузећима на потребу да се одлуке објаве и на овај начин. Наиме, ниво транспарентности при доношењу одлука о именовању руководилаца ових предузећа је значајно смањен услед чињенице да одлуке о именовањима, постављењима и разрешењима више не доноси Влада Републике Србије, која има обавезу да ове акте објављује у Службеном гласнику. Овај вид објављивања би повећао транспарентност и правну сигурност, а не би створио значајне додатне трошкове предузећима у државном власништву.

Слично томе, до одговарајућих измена прописа, Министарство би **требало да препоручи уједначавање форме радних биографија чланова органа управљања у предузећима**. Наиме, закони прописују обавезу објављивања радних биографија, али не и форму у којој се оне морају израђивати (и објављивати). ТС је утврдила да постоји велики број биографија које ни у ком случају не одговарају термину „професионална радна биографија“. Уместо тачних података (године, на пример) о стеченом образовању и радном искуству, биографије су неретко у форми приче са паушалним подацима („богато искуство у бројним предузећима), или су испуњене ирелеватним подацима о хобијима и спортским интересовањима.

Указујемо да нема препреке да ове мере одговорна лица у Министарству спроведу и пре избора нове Владе Републике Србије, будући да је реч о мерама које делимично спадају у обављање текућих обавеза Министарства, а делимично о мерама које битно унапређују примену постојећих норми и остваривање циљева због којих су у законима прокламована начела транспарентности и професионалног управљања предузећима у државном власништву.



За Транспарентност Србија

Програмски директор

Немања Ненадић

Београд, 20.11.2026.

Палмотићева 31, 11103 Београд
011 303 38 27
ts@transparentnost.org.rs
www.transparentnost.org.rs
transparencyser
Transparentnost.Srbija

Транспарентност Србија је пуноправни члан глобалне мреже Transparency International и њен акредитовани представник у Републици Србији